

SUNUŞ

Değerli okurlar

İlk sayısını Mart 2014'de yayınladığımız "Dergi Eki" bu güne değin aralıksız sizlere ulaştırıldı. Bu süre içinde Türk Devrimi için geçmişte kalan önemli olaylar, Osmanlının son döneminden itibaren Cumhuriyetin kurulmasında yadsınamaz emekleri olan ne yazık ki bu gün yeterince bilinmeyen kahramanlar, Atatürk'ün fikir ve eylem yoldaşlarını tanıtmaya çalıştık.

"Geçmiş bilmeyen geleceği kuramaz" başlığı bizi Atatürk'ün 10 Kasım 1929 tarihli Vakit Gazetesindeki sözlerine götürüyor:

"Vatan mutlaka selamet bulacak, millet mutlaka mesut olacaktır. Çünkü kendi selametini, kendi saadetini memleketin, milletin saadet ve selameti için feda edebilen vatan evlatları çoktur."

Bu sözlere bakarsak, ulusal mücadelenin kurulan Cumhuriyet ile sadece yeni bir safhaya girmiş olduğunu görürüz. Bu safhada, başta Mustafa Kemal olmak üzere "ölümü hor görenler" ce gerçekleştirilen askeri zaferi, kalıcı siyasi bir zafere dönüştürmenin mücadelesi yapılacaktır.

Bu çağdaş uygarlığın ötesinde bir uygarlık yaratmak savaşdır. Bu savaşın kazanılabilmesi için geçilen sürecin iyi bilinmesi gerekmektedir.

Atatürk'ün milli stratejisi, Türkiye'yi var edendir. Türkiye'nin yarımını görmek isteyenler, bu stratejiyi anlamalı ve tekrar hayata geçirmelidir.

Bu sayımızda Sayın İsmet Görgülü'nün titiz bir çalışmayla kaleme aldığı "Atatürk'ün Milli Stratejisi: Kemalizm" başlıklı ekini sunuyoruz.

Saygılarımızla.

Ersan PETEKKAYA

İSMET GÖRGÜLÜ

1948'de Denizli-Başkarı kasabasında doğdu. Erzincan Askeri Lisesi'nden (1965), Kara Harp Okulu'ndan (1967-Tank), Kara Harp Akademisi'nden (1980), Silahlı Kuvvetler Akademisi'nden (1989) mezun oldu.

1981-85 yıllarında Kara Harp Akademisi'nde "Harp Tarihi", "Strateji ve Askeri Coğrafya"; 1984-85'te Yıldız Üniversitesi'nde "Devrim Tarihi" dersi verdi.

1985-87'de Tank Tabur Komutanlığı, 1987'de kısa süre Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı (Harbiye), 1987-92'de Kara Harp Akademisi'nde Öğretim Elemanı yaptı. Akademi'de yukarıdaki konulara ek olarak "Atatürkçülük" dersleri verdi.

1990 da Marmara Üniversitesi'nde "Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi" dalında doktor unvanı aldı.

1992-94'te Işıklar Askeri Lisesi Komutanlığı, 1994-95'te Genelkurmay'da Eğitim-Öğretim Şube Müdürlüğü, 1995-97'de Milli Güvenlik Akademisi'nde Öğretim Başkanlığı yaptı. 1996-97'de Bilkent Üniversitesi'nde dersler verdi.

Ağustos 1997'de kendi isteğiyle Kurmay Albay olarak emekliliğe ayrıldı ve Eylül 1997'de Başkent Üniversitesi'nde görev aldı.

Halen Başkent Üniversitesi'nde "Atatürk İlkeleri ve Devrim Tarihi" dersi Öğretim Üyesidir.

TV yayınlarının dışında 23'ü kitap olmak üzere toplam 74 çalışması yayımlanmıştır.

ATATÜRK'ÜN MİLLİ STRATEJİSİ KEMALİZM¹

1. STRATEJİ, İLGİLİ KAVRAMLAR VE OLUŞTURULMASI

Strateji, devlet, kurum, birey yaşamının her alanı için söz konusu olabilecek bir planlama ve uygulama faaliyetidir.

Kabul gören genel tanımı ise, "belirlenen hedefe ulaşmak için güç hazırlama/geliştirme ve zamanı geldiğinde gücü kullanma ilim ve sanatıdır."

Milli strateji oluşturulması bir ön çalışmayı gerektirir ve şu işlem sırası takip edilir.

a) Önce milli menfaatler belirlenir.

Milli menfaat, devletin bekasını ve milletin refahını sağlamak için ulaştırılması ve korunması gereken amaçlardır.

Devletin bekası; devletin varlığını, hayatiyetini sürdürmesidir.

Devletin hayatiyetini sürdürmesi demek:

- Devletin yapısının ve rejiminin,
- Vatanının ve vatan bütünlüğünün,
- Millet ve millet bütünlüğünün,
- Vatanın ve milletin sahip olduğu ekonomik kıymetlerin,
- Milli kültürün korunmasıdır.

Milletin refahı ise:

¹ 6. Uluslararası Atatürk Kongresi, Kasım 2007-Ankara; Kongre Bildirileri, C. II, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara-2010, s.2266-2283. 2017'de Kilit Yayınları tarafından basılan, 26 bölümlü "İsmet GÖRGÜLÜ, ATATÜRK-ATATÜRKÇÜLÜK-TÜRKİYE" kitabının 37-60ncı sayfalarında yayımlanmış, bu baskı için gözden geçirilmiş, geliştirilmiştir.

- Milletin yaşam standardının,
- Kültür seviyesinin,
- Gelir seviyesinin yükseltilmesi,
- Mutluluğunun sağlanmasıdır.

Milli menfaatler;

- Strateji oluşturma işleminin birinci basamağıdır.
- Bir amaç ifadesidir.
- Bir işin, faaliyetin neden, niçin yapıldığının açıklamasıdır.
- Hem içe, hem de dışa yönelik belirlenir.
- Milli hedeflerin belirlenmesinde esas teşkil eder.

b) İşlemin ikinci basamağında belirlenen menfaati/ menfaatleri sağlayacak milli hedef/hedefler tespit edilir.

Milli hedef, elde edilmesi halinde milli menfaatlerin gerçekleşmesini sağlayan sonuçlardır.

Hedef belirlenirken “ne yapılacak” sorusuna yanıt aranır. Hem içe hem dışa yöneliktir.

Hedefin belirlenmesinden sonra bunu gerçekleştirecek milli siyaset belirlenir.

c) Milli siyaset, milli menfaate göre belirlenmiş hedefe ulaşmak için takip edilecek yoldur, hareket tarzıdır.

Milli hedefler ile milli güç unsurları arasında bir bağ kurar. Yapılacak faaliyete ait, ayrıntıları kapsamayan bir karar şeklindedir. Şunları içerebilir:

- Amaç, yani milli menfaatler,
- Amacı gerçekleştirmek için ulaşılabilecek hedef, durum,
- Hedefe ulaşmak, durumu gerçekleştirmek için girişilecek faaliyetler,
- Kullanılacak milli güç unsurları ve ölçüsü.

d) Milli siyasette öngörülen hedeflere ulaşmada milli güç unsurla-

rının her birine düşen görevi ve güç unsurlarının ne yönde, nasıl geliştirileceğini ve kullanılacağını belirtmek için milli strateji hazırlanır.

Milli strateji, milli hedeflere “nasıl” ulaşılabileceği sorusuna verilecek yanıtıdır.

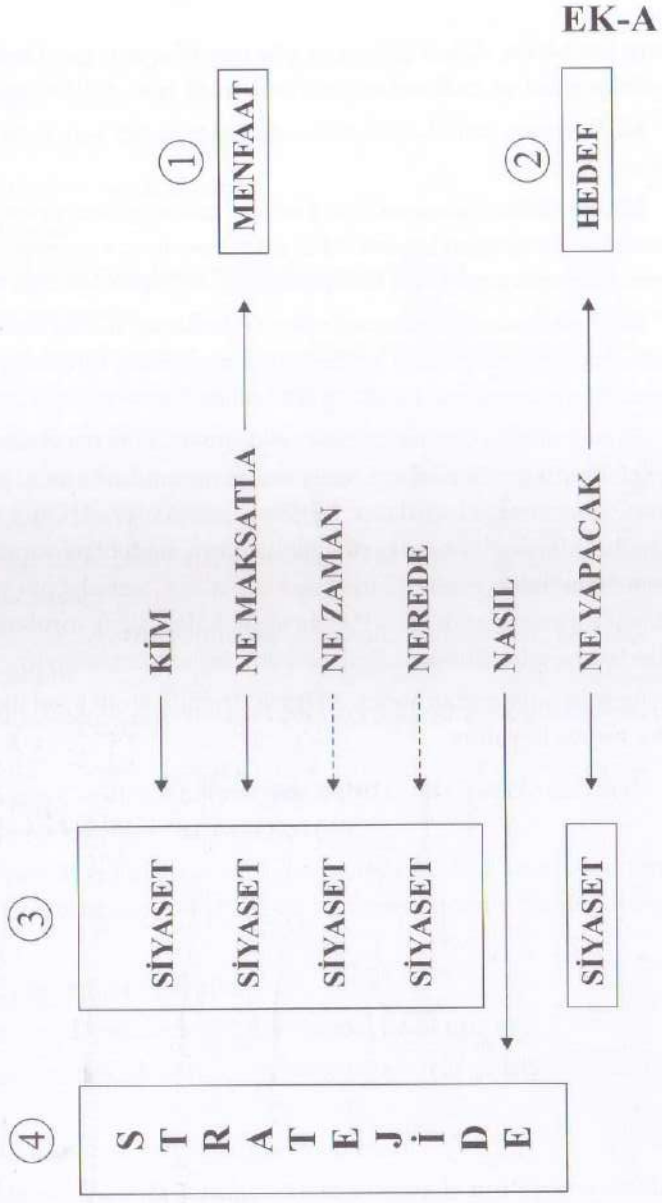
Milli hedeflere ulaşmak için gereken gücün geliştirilmesi ve kullanılması ile ilgili esasları kapsar. Milli güç unsurlarına görevler ve hedefler verir. Güçlerin koordineli kullanılmasını sağlayan ayrıntılı bir plandır.

Milli güç unsurlarını temsil eden ve kullanan devlet kurumları da milli stratejiye göre kendi stratejilerini hazırlarlar. Bunlara göre güç geliştirirler ve uygulama emrine göre kullanırlar.

Strateji oluşturulmasını özetlersek; sırasıyla önce menfaat, sonra hedef, menfaat ve hedefe göre siyaset ve sonunda da menfaat, hedef, siyasete göre strateji hazırlanır. Bu süreç aslında “5N 1K”nın tamamlanmasıdır. Menfaat “ne maksatla”nın yanıtını; hedef “ne yapılacak”ın, siyaset “kim”in ve gerektiğinde “ne zaman” ve “nerede”nin yanıtını verir, strateji ise esas olarak “nasıl”ın ve eksik kalan diğer soruların yanıtının hazırlanmasıdır. Bununla ilgili şematik bir anlatım ekte.

Bu kısa anlatımdan sonra, **Atatürk**’ün milli stratejisini bu metoda göre ortaya koyalım.

STRATEJİDE İŞLEM SIRASI ve “5N1K”

2. MİLLİ MENFAAT

Atatürk, mücadeleye başlarken milli menfaatleri belirlemiş, Kurtuluş Savaşı'nı ve sonrasını bunları gerçekleştirecek şekilde hedefler ve siyasetler belirleyerek stratejiler uygulamıştır.

Söz ve yazılarından ve uygulamalarından milli menfaatler olarak şunları belirlediği görülmektedir:

- Mevcudiyetimizin muhafazası,²
- Milletimizin güçlü, mutlu ve istikrarlı yaşaması,³
- Milli emellerimizin temini.⁴

Mevcudiyetimizin muhafazası demek; varlığımızın, yani milli varlığın korunması demektir. Milli varlık ise milletçe ortak sahip olunan ve ortak üretilen maddi ve manevi unsurlardır. Bunlar; vatan, millet, devlet, ekonomik kıymetler ve milli kültürdür.

Varlığımızın korunması ve milletimizin güçlü, mutlu ve istikrarlı yaşaması için ne yapılmalı, neler sağlanmalıdır sorularının yanıtı milli hedefleri ortaya çıkaracaktır.

Milli emellerimizin temini, zaman ve duruma göre değişiklik göstermiştir. Örneğin Kurtuluş Savaşı'nda yeni bir Türk Devleti kurmak, vatanı kurtarmak vd. milli emel iken bunlar sağlandıktan sonra Hatay ve 1926'ya kadar Musul olarak devam ettirilmiştir. Bizim üzerinde duracağımız, sürekliliği olan milli emellerimiz olacaktır.

² TBMM Gizli Celse Zabıtları, C. I, 24 Nisan 1920-20 Şubat 1921, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara-1985, s.48.

³ Kemal Atatürk, *Nutuk 1919-1927*, Yay. Haz. Prof. Dr. Zeynep Korkmaz, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara-1995, s.299.

⁴ TBMM Gizli Celse Zabıtları, C. I, s.48.

3. MİLLİ HEDEFLER

Atatürk milli menfaatleri gerçekleştirmek için yaptığı irdeleme sonucunda dört büyük hedef belirlemiş ve vermiştir. **Atatürk**'ün Milli Stratejisi'ndeki milli hedefler şunlardır.

- Tam bağımsızlık,
- Milli egemenlik,
- Milli bütünlük,
- Dinamik ideal (dünya birinciliğini tutmak).

Bu hedeflerin nasıl doğduğunu, milli menfaatlerle ilişkisini, menfaatleri nasıl gerçekleştireceklerini ve de **Atatürk**'ün irdelemesine örnekler verebilmek için birkaç sözünü aktaralım.

a) Milli varlığın korunmasına yönelik irdelemeleri:

*"...Biz esasen milli varlığın temelini, milli şuurda ve milli birlikte görmekteyiz."*⁵

*"Bir yurdun en değerli varlığı, yurttaşlar arasında ulusal birlik, iyi geçinme...(dir) Ulus varlığını ve yurt erginliğini korumak için bütün yurttaşların canını ve her şeyini derhal ortaya koymaya karar vermiş olması, bir ulusun en yenilmez silahı ve koruma vasıtasıdır."*⁶

Atatürk, milli varlığın korunması için öncelikli hedefin iç cephe olduğunu, milli bütünlüğün sağlanması gerektiğini bir hedef olarak ortaya koyuyor. Bu hedef gerçekleştiğinde aynı zamanda dış cepheye de koruma sağlayacağını, caydırıcı bir güç meydana getireceğini belirtiyor. Varlığın korunması, yani devlet ve millet için hayatın devam etmesi, yani sıra refahın ve şerefin korunması ve sürdürülmesi için iki hedef be-

⁵ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. I, Türk İnk. Tar. Ens. Yayını, Ankara-1981, s.387 (1 Kasım 1936).

⁶ *Atatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleleri*, C. IV, Türk İnk. Tar. Ens. Yayını, Ankara-1961, s.573 (4 Şubat 1935).

lirtiyor:

*"Bir devlet tam bağımsızlığına ve bir millet kayıtsız, şartsız egemenliğine malik ve sahip bulunmadıkça, o devlet ve millet için hayat, rahat ve şeref olamayacağı..."*⁷

Varlığın korunması için tam bağımsız olmayı, milli egemenlik sisteminin sürdürülmesini, milletin de egemenliğine sahip çıkmasını hedef olarak veriyor.

Varlığın korunması için ayrıca, varlığı koruyacak güce erişmeyi, uygarlıkta yükselmeyi de bir hedef olarak belirtiyor.

*"Dünyada her milletin varlığı... sahip olduğu ve yapacağı medeni eserlerle orantılıdır. Medeni eser meydana getirmek kabiliyetinden mahrum olan milletler, hürriyet ve bağımsızlıklarından soyutlanmaya mahkûmdurlar. Medeniyet yolunda yürüme ve başarılı olmak, hayatın şartıdır."*⁸

Sadece "varlığın korunması" menfaatinin gerçekleştirmek için, tam bağımsızlık, milli egemenlik, milli bütünlük ve ilerlemek yükselmek olmak üzere dört hedef belirtmektedir.

b) "Milletimizin güçlü, mutlu ve İstikrarlıyaşamasına" yönelik irdelemeleri:

Anılan milli menfaatin gerçekleşmesi için ulaşılabilecek ve korunacak hedefler, bir önceki irdelemede ortaya çıkmıştı. Varlığın korunması için milletin güçlü olması, birlik ve dirlik içinde bir yaşam sürmesi, ortak varlığını ortak koruma ve savunma bilincinde olması gerekmektedir. Dolayısıyla varlığın korunmasını gerçekleştirecek hedefler aynı zamanda bu menfaatin gerçekleşmesi içinde geçerli olmaktadır.

Ayrıca milletin mutlu ve istikrarlı yaşaması, milli onurun korunmasına bağlı bir olgudur. Milli onur ayaklar altına alınınca mutluluktan, istikrardan eser kalmaz. Her şeyden önce milli olma durumu ortadan kalkar. Bu nedenle bu menfaatin gerçekleşmesi için verdiği hedeflerden biri

⁷ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. II, s.82 (30 Ocak 1923).

⁸ **Prof. Dr. Utkan Kocatürk**, *Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri*, Atatürk Araştırma Merkezi Yayını, Ankara-1999, s.79 (1924).

şöyledir:

“Temel ilke, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu ilke, ancak tam bağımsızlığa sahip olmakla gerçekleştirilebilir. Ne kadar zengin ve bolluk içinde olursa olsun, bağımsızlıktan yoksun bir millet, medeni insanlık dünyası karşısında uşak olmak mevkiinden yüksek bir muameleye layık görülemez.

Yabancı bir devletin koruyup kollayıcılığını kabul etmek, insanlık vasıflarından yoksunluğu, güçsüzlük ve miskinliği itiraftan başka bir şey değildir.(...)

Türk'ün haysiyeti, gururu ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet esir yaşamaktansa yok olsun daha iyidir.”⁹

Atatürk, güçlü, mutlu ve istikrarlı millet yaşamı için tambağımsızlık hedefini veriyor. *“Aksi uşaklıktır”* diyor, *“uşakların mutlu ve istikrarlı yaşaması mümkün değildir, efendileri uşakları güçlü yapmaz, kılmaz”* diyor.

Güçlü, mutlu ve istikrarlı yaşam için ulusal egemenlik sistemini de önemli bir hedef olarak belirtir:

“Milleti refah ve mutluluğa götürecek alanlarda güvenle, başarıyla yürüyebilmek, yalnız bir şarta bağlıdır. Bu şart bulunmazsa, o alanlarda başarımız imkânsızdır. Bu şart şudur:

Milletin, doğrudan doğruya kendi egemenliğine kendisinin sahip olmasıdır!”¹⁰

“Toplumda en yüksek hürriyetin, en yüksek eşitlik ve adaletin devamlı şekilde sağlanması ve korunması, ancak ve ancak, tam ve kesin anlamıyla milli egemenliğin kurulmuş olmasına bağlıdır. Bundan dolayı hürriyetin de, eşitliğin de, adaletin de dayanak noktası, milli egemenliktir.”¹¹

Atatürk, *“Hedef olarak belirlediği ve hayata geçirdiği milliegemenlik sistemi varsa ve egemenliğin sahibi millet buna sahip çıkıyorsa ve sahipliğin doğurduğu sorumluluğu yerine getiriyorsa, refahını artırır, mutluluğunu sürdürür, hürri-*

⁹ Nutuk, s.10

¹⁰ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C. II, s.135 (20 Mart 1923).

¹¹ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C. I, s.308 (1 Mart 1920).

yeti, adaleti, eşitliği sağlar" diyor. "Yani güçlü, mutlu ve istikrarlı millet yaşamı oluşur" diyor.

Güçlü, mutlu ve istikrarlı millet yaşamı milli menfaatinin gerçekleşmesi için gereken milli bütünlük hedefinin, millet bütünlüğü boyutunu bir önceki maddede açıklamıştık. Milli bütünlükte millet bütünlüğünün yanı sıra iki unsur daha söz konusudur: Vatan bütünlüğü ve devlet bütünlüğü, yani devletin üniterliği ve milliliği. Bunlardan birisi yara alırsa, çözülme oluşur diğerleri de zarar görür, diğerlerinde de çözülme başlar. Ana unsur millettir, milli bilinçtir, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının dini ve kökeni ne olursa olsun "Biz" duygusu içinde ortak yaşama kararlarıdır. Bu duyguda ve kararda zayıflama; güçlü, mutlu ve istikrarlı yaşam menfaatini zayıflatır, ileri dereceye geldiğinde bu menfaati yok eder. Durum bununla kalmaz, diğer iki menfaat, varlığın korunması ve milli emellerimizin temini de zarar görür veya yok olur. Menfaatin yaşaması öncelikle milli bilinç, biz duygusuna bağlıdır. Yani milli bütünlük hedefinin korunmasına bağlıdır.

c) Milli emellerimizin teminine yönelik irdelemeleri:

Atatürk, savaş sırasında belirlediği milli emellerimizintemini hedeflerini gerçekleştirdikten sonra; uygarlık yolunda, Türk milletini yaşadığı ortaçağdan yaşanan çağa taşıma yolunda, kalkınma, sanayileşme yolunda hedefler belirler ve gerçekleştirmeye başlar. Milli emellerimizin temini için belirlediği hedefleri; 1925'te erişilemeyecek hedefler, bitmeyen, sonu gelmeyen hedefler olarak niteler:

"Büyük, kutsal hedefler ulaşılamayacak hedeflerdir. Dolayısıyla herhangi bir hedefe erişmekle yetinmeyeceğiz. Daima daha ilerisine varmak için çalışacağız."¹²

Atatürk, milli emellerimizin temini için ulaşılacak hedefi, 1925 yılında, genel ifade eder, çünkü o yılların koşulları içinde, kafasındaki hedefi açık şekilde ortaya koyduğunda hayalci olarak görülebilirdi. Her devrim hareketini gerçekleştirirken yaptığı gibi bunda da toplumu hazırlayarak

¹² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C. II, s.223 (10 Ekim 1925).

ve alıştıra alıştıra yürümüştür.

1930 yılında, kafasındaki hedefi biraz daha açarak ortaya koyduğunu görüyoruz:

"Ey Türk milleti! Sen... fikirde ve medeniyette de insanlığın şerefisin. Tarih, kurduğun medeniyetlerin övgüleriyle doludur... On bin yıllık kültür mirası, ruhunda bakir ve tükenmez bir kudret halinde yaşıyor... Tarih, medeniyet safında layık olduğun yeri parmağıyla gösteriyor. Oraya yürü ve yüksel! Bu senin için hem bir hak, hem de bir vazifedir!"¹³

1932 yılında, **Keriman Halis**'in dünya güzeli seçilmesi üzerine verdiği demeçte, milli emellerimizin temini için ulaşılacak hedefi tam açıklığıyla ifade eder.

"...Asıl uğraşmaya mecbur olduğumuz şey, analarımızın ve atalarımızın oldukları gibi, yüksek kültürde ve yüksek fazilette dünya birinciliğini tutmaktır."¹⁴

Atatürk'ün belirlediği ve verdiği hedef, "dünya birinciliğini tutmak"tır. Hangi alanlarda diye baktığımızda, "yüksek kültürde" diyor, "yani uygarlıkta, yani toplum yaşamı içinde var olan her alanda" diyor. Ayrıca "yüksek fazilette" diyor, yani bilgide, hünerde, iyi ahlakta, yiğitlikte dünya birinciliğini tutmayı hedef olarak belirtiyor. Aynı yıl (1932), belirlediği bu hedefi bir başka şekilde tekrarlamaktadır:

"Bugün milletçe hedefimiz, en medeni milletlerin gelişme seviyesine ulaşmak, hatta bu seviyeyi aşmaktır. Bu asla imkânsız değildir. Türk'ün zekâsı, Türk'ün doğuştan vasıfları buna müsaittir. Yeter ki Türk milleti hedefini iyice seçsin ve bu hedefe varmaya azmetsin!"¹⁵

1937'de bu hedefi daha kapsamlı, bilimsel ve TBMM'de bir devlet hedefi olarak formüle ettiğini görmekteyiz.

¹³ Türk Tarihinin Ana Hatları, İstanbul Devlet Matbaası-1930'dan tıpkıbasım, Kaynak Yayınları, 1996, s.72.

¹⁴ Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri, C. III, s.93 (3 Ağustos 1932).

¹⁵ Adile Ayda, Cumhuriyet Gazetesi, 10 Kasım 1963, s.4'ten aktaran U. Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, s.212.

"Büyük davamız, en medeni ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir.

Bu, yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde temelli bir inkılap yapmış olan büyük Türk milletinin dinamik idealidir.

Bu ideali en kısa bir zamanda başarmak için, fikir ve hareketi, beraber yürütmek mecburiyetindeyiz.

Bu teşebbüste başarı, ancak türeli bir planla ve en rasyonel tarzda çalışmakla mümkün olabilir"¹⁶ diyor ve konuşmasının devamında bunun gerçekleşmesi için öncelikli alt hedefleri sıralıyor.

Atatürk, varlığın yükseltilmesini, büyük davamız, Türk milletinin dinamik ideali olarak belirtmektedir. Dinamik ideal, dur noktası olmayan; ileri, daima ileri gidilmesini öngören bir hedef anlayışıdır. Peki dinamik ideal anlayışı için ne yükseltilecek diye baktığımızda, varlığın yükseltilmesini görüyoruz. Burada söz edilen varlık, milli varlıktır, milli varlık unsurlarıdır. Milli varlık unsurlarının nereye yükseltilmesini istiyor? En medeni, en müreffeh seviyeye. Yani "en" seviyesine, Türk milletinin önünde Türk milletinden daha uygar daha zengin millet kalmayınca kadar yükselmeyi öngörüyor. Milli varlık unsurlarının her biri ile dünya birinciliğinin tutulmasını istiyor.

Milli emellerimizin temini milli menfaatinin gerçekleşmesine yönelik **Atatürk**'ün belirlediği hedef, her alanda dünya birinciliğini tutmaktır, milli varlık unsurlarını "en" seviyesine çıkarmaktır.

Milli emellerimizin temininde yayılmacı, emperyalist bir hedef anlayış ve uygulaması yoktur. Tam tersine antiemperyalisttir, yayılmacılaşma karşısıdır, iç ve dış barış taraftarıdır. **Atatürk** çok kez bunu vurgular, az bilinen bir tanesini aktaralım:

"Dış siyasetimiz, daima milletler refahının yaratıcısı olan barış içinde, memleketin gelişmesini amaç edinmiştir."¹⁷

¹⁶ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. I, s.401 (1 Kasım 1937).

¹⁷ *Hâkimiyeti Milliye* gazetesi, 30 Ekim 1933, s.2'den aktaran *U. Kocatürk*, a.g.e., s.369.

Atatürk, milli varlık unsurlarının "en" seviyesine çıkartılarak dünya birinciliğini tutma hedefinin gerçekleşmesi için her bir milli varlık unsuru da ayrı ayrı hedefler belirlemiştir:

Devlet için;

"Türk milleti... yeni bir devlet kurmuştur. Bu devletin dayandığı esaslar 'tam bağımsızlık' ve kayıtsız şartsız 'milli egemenlik' ten ibarettir."¹⁸

Devletin hedefi, "**Tam bağımsızlık ve kayıtsız şartsız milli egemenlik ilkelerine dayanarak memleketi bayındırlaştırmak ve milleti zengin, varlıklı ve mutlu kılmaktır.**"¹⁹

Millet için;

"Milletimizin hedefi, milletimizin mefkûresi bütün cihanda tam anlamıyla medeni bir toplum olmaktır"²⁰ ve onurlu, şerefli bir millet olarak yaşamaktır.

Yurt için;

"Yurdumuzu dünyanın en bayındır ve en medeni memleketleri seviyesine çıkar(maktır)."²¹

Ekonomi için;

"Milletimizi en geniş refah, vasıta ve kaynaklarına sahip kıl(mak)."²²

Milli Kültür için;

"Milli kültürümüzü çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkar(mak)."²³

Milli hedefler incelemesinin sonucu olarak karşımıza başlangıçta belirtilen dört hedef çıkmaktadır: Varlığın korunması ve milletin güçlü, mutlu ve istikrarlı yaşaması için **tam bağımsızlık, milli egemenlik, milli bütünlük**; hem anılan menfaatler ile hem bu menfaatlerin gerektir-

¹⁸ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. II, s.91.

¹⁹ a.g.e., s.106 (17 Şubat 1923).

²⁰ a.g.e., s.181 (30 Ağustos 1924).

²¹ a.g.e., s.275 (29 Ekim 1933).

²² a.g.e., s.275 (29 Ekim 1933).

²³ a.g.e., s.275 (29 Ekim 1933).

diği hedeflerin ve milli emellerin temini için **dinamik ideal**, milli hedef olarak belirlemektedir.

Milli hedeflere gerçekleştirme açısından bakıldığında 11 Kasım 1938'de tam bağımsızlık, milli egemenlik ve milli bütünlük hedeflerinin korunacak hedefler, dinamik idealin tamamlanacak hedef olduğu görülmektedir. Ancak 2018 yılı? itibari ile durum çok farklılaşmıştır. Korunacak hedefler, sağlanacak hedef durumuna düşmüştür. Tamamlanacak hedef ise unutulmuş, gündemden düşmüştür.

Milli hedeflerin tespitinden sonra sıra milli siyasete, hedeflere ulaşmak için takip edilecek yollara, hareket şekillerine gelmektedir.

İktisadi hayatı yakından takip eden Atatürk, dönemin Başbakanı İsmet İnönü ve İş Bankası Genel Müdürü Celal Bayar ile Mensucat Sanayiinde yetkililerden bilgi alırken.

4. MİLLİ SİYASET

Atatürk belirlediği ve uyguladığı milli siyaseti, *Nutuk*'ta şöyle belirtir:

- "Milli sınırlarımız içinde her şeyden önce kendi kuvvetimize dayanmakla varlığımızı korumak."
- "Millet ve memleketin gerçek saadet ve refahına çalışmak."
- "Milleti gerçekleşmesi mümkün olmayan hayali, boşemeller peşinde koşturarak zarara sokmamak."
- "Medeni dünyadan, medeni, insani ve karşılıklı dostluk beklemek."²⁴

"Varlığımızın korunması ve milli emellerimizin temini için hakiki dayanak noktasını dışta değil içte, kendi vicdanımızda bulmak prensibini kabul"²⁵ etmiş olan **Atatürk**, yaptığı milliyetçilik tanımı ile de milli siyasetinin özünü vermektedir. Milliyetçiliği milli siyasete, milli siyaseti de milliyetçiliğe dayandırmaktadır.

"Türk milliyetçiliği:

- İlerleme ve gelişme yolunda,
- Milletlerarası ilişki ve bağlantılarda,
- Bütün medeni milletlere denk,
- Onlarla bir ahenkte yürümekle beraber,
- Türk toplumunun özel karakterini ve
- Başlı başına müstakil hüviyetini saklı tutmaktır."²⁶

Bu tanımla; yolun dinamik ideal yolu olduğu; bunun için dışa açık, dış dünya ile her türlü ilişki ve bağlantılar kurulmasını; ancak bu ilişkilerin eşit koşullarda yapılmasını yani sömürünün engellenmesini ve onların gerisinde kalınmayıp en azından onlara paralel yürünmesini, yani

²⁴ *Nutuk*, s.299.

²⁵ *TBMM, Gizli Celse Zabıtları*, C. I, s.48 (28 Mayıs 1920).

²⁶ **Prof. Dr. A. Afet İnan**, *Medeni Bilgiler ve M. Kemal Atatürk'ün El Yazıları*, TTK Yayını, Ankara-1969, s.25.

oluşturulacak katarlarda hep vagon değil, daha ziyade lokomotif olunmasını belirtiyor. Bununla, "medeni dünyadan, medeni, insani ve karşılıklı dostluk beklemek" siyasetini açmış ve açıklamış oluyor.

Tanımda ayrıca, dinamik ideal yolunda yürümenin esaslarını verdikten sonra, iki milli hedefin korunmasını sağlayıcı, iki önemli prensip ortaya koyuyor. İlerleme ve gelişme için dış dünya ile kuracağın ilişki ve bağlantılarda Türk milletinin milli onurunu kırıcı, milli kimliğini çözücü, yozlaştırıcı işler yapma, yani, "Türk kalarak çağdaşlaş, Türk kalarak dünya birinciliği yolunda ilerle" diyor. "İlerleyeceğim diye Amerikalılaşma, Almanlaşma..." Böylece milli bütünlüğün korunmasını sağlamış oluyor. Ayrıca tanımda sayılan işleri yaparken "tam bağımsızlığı ve milli egemenliği koru" diyor. "Bağımsızlığından ve egemenliğinden ödün vererek ilerleme ve gelişme aldattığına, gafletine düşme" diyor. Çünkü, ancak "bağımsızlık ve özgürlüğüne sahip olan milletler, ilerleme yolunda imkânlarla sahip demektirler."²⁷

Atatürk'ün milli siyaseti; tam anlamıyla millidir, Türkiye içindir, millet içindir, dört milli hedefi koruyucu ve geliştiricidir, dış dünyaya açıktır ancak sömürtmeye ve sömürmeye karşıdır, antiemperyalisttir, teslimiyetçiliğe karşıdır, tam bağımsızlıkçıdır, milli onur kavramını bilen ve koruyandır, yayılmacı değil, barışçıl ve insancıldır.

Atatürk, milli menfaatleri, hedefleri ve milli siyaseti ortaya koydu. Böylece milli stratejinin birinci basamağı tamamlanmış oldu. Şimdi sıra belirlenen hedeflerin korunması ve gerçekleştirilmesi için güç geliştirme basamağındadır.

²⁷ U. Kocatürk, *Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri*, s.70.

5. GÜÇ GELİŞTİRME

Güç hazırlama ve geliştirmede en önemli unsur insandır. Devletin milli hedefleri gerçekleştirmeyi ve korumayı benimsemesi ve buna yönelik uygulamaya yönelmesi yeterli değildir. Tabanın hazırlanması gerekmektedir. **Atatürk** bu gerçekten hareketle yurttaşların milli hedeflerin gerçekleşmesine yönelecek şekilde hazırlanmasına, yani yetiştirilmesine öncelik vermiştir.

Çünkü dinamik idealin gerçekleşmesi için devletle beraber toplumun, yurttaşların da yolu dinamik ideal yolu olmalıdır. Her yurttaş, her kurum-kuruluş, alanında "en" seviyesine ulaşma gayret ve azminde olmalıdır. "En"e ulaşmayı hedef seçmiş olmalıdır.

Bunun için gayeye inanmışlık, gaye birliğinin sağlanması ile "en"e erişmeyi sağlayacak fikri, fiziki ve ruhi niteliklerin kazanılması ve kazandırılması gerekmektedir.

Aynı şekilde tam bağımsızlık, milli egemenlik, milli bütünlük hedeflerinin korunması ve devam ettirilmesi de; yurttaş ve topluma ulusal onur, vatanına ve milletine karşı sorumluluk, özgüven; vatan ve millet söz konusu olduğunda kişisel çıkarından vazgeçebilme, gerektiğinde varlığını feda gibi duygu ve davranışların kazandırılmasına bağlıdır. Bu da yurttaşlara milli terbiye verilmesi ile mümkündür.

Atatürk, *Onuncu Yıl Nutku*'nda bireylere kazandırılacak nitelikleri sıralar. Altı nitelik belirtir ve "bunların devamlı şekilde ve her türlü vasıta ve tedbirlerle beslenerek geliştirilmesi milli ülkümüzdür" der.²⁸

- Yüksek karakterli olmak,
- Yorulmak bilmez çalışkan olmak,
- Geliştirilmiş zekâyâ sahip olmak,
- Bilime bağlılık,
- Güzel sanatlar sevgisi,

²⁸ *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. II, s.275 (29 Ekim 1933).

- Milli birlik duygusu.

Atatürk, bu niteliklerin kazandırılmasını okul sıralarıyla sınırlı görmüyor, her türlü araç ve düzenlemelerle, sürekli şekilde beslenerek geliştirilmesini öngörüyor. İşte burada yazılı ve görsel basımın milli olup olmamasının önemi ortaya çıkıyor. Basım milli değilse, Türkiye'nin değilse, bu niteliklerin kazandırılması değil, söndürülmesi söz konusu olur. Karakterli olma yerine işini bilme, üç kâğıtçılık, sahtekârlık, yalancılık; çalışkan olma yerine kolaycılık, köşe dönmeçilik, kayırmacılık; zekâyı geliştirme yerine köreltme, paslandırma, algılama ve kavrama fakiri yapma; bilime bağlılık yerine hurafeye, şeyhe, şıha bağlılık, araştırma-inceleme-sorgulama yerine nakilcilik; sanat sevgisi yerine sanata düşmanlık; milli birlik yerine ırk, din, mezhep ve tarikat birliği aşılanır. Bunun sonucu ise sadece Atatürk'ün milli stratejisinin değil, Türkiye'nin sonu olur.

Atatürk, güç geliştirmede sayılan niteliklerle beraber üç terbiyeyi de sisteme sokmuştur. Yurttaşın bireysel özgürlüğünü, öncelikle beyin içi özgürlüğünü sağlaması için **Fikri Terbiye**; ülke meseleleri ile ilgilenmesini, milli egemenlik sistemindeki haklarını anlamasını ve sorumluluğunu yerine getirmesini sağlamak için **Siyasi Terbiye** ve de **Milli Terbiye** verilmesini sağlayacak düzen kurmuştur.

Milli terbiyeyi, güç geliştirmeye katkısını ortaya koymak için, **Atatürk**'ün kaleminden özetleyelim:

"Milli terbiye, milli ahlakın kazanılması içindir. Milli ahlak; hem zorunlu hem de istekle, içten gelerek yapılan işlerdir. Kaynağı toplumdur, millettir.

Milli ahlakın amacı, yurttaşlardan;

- Milletin toplumsal düzeni ve güvenliği,
- Günde ve gelecekte refahı, mutluluğu, esenliği ve korunmuşluğu,
- Uygarlıkta ilerleme ve yükselmesi için,
- Her hususta ilgi, çaba, özveri, gerektiğinde seve seve özvarlığını gözden çıkarmayı beklemektir, istemektir.

Mükemmel bir millete, milli ahlakın gerekleri, o millet bireyleri tarafından adeta muhakeme edilmeksizin vicdani ve duygusal bir sebeple yapılır. En büyük milli duygu, milli heyecan işte budur.

*Millet analarının, millet babalarının, millet öğretmenlerinin ve millet büyüklerinin; evde, okulda, orduda, fabrikada, her yerde ve her işte millet çocuklarına, milletin her bireyine bıkmaksızın ve sürekli olarak verecekleri milli terbiyenin gayesi işte bu yüksek milli duyguyu sağlamlaştırmak olmalıdır."*²⁹

Atatürk, milli stratejiye yönelik güç hazırlarken yurttaşları katılımcı davranışlara yöneltmektedir. Fikri ve siyasi terbiye ile siyasi katılımı sağlayarak tam bağımsızlık ve milli egemenlik hedeflerini korumaktadır. Fikri ve milli terbiye ile de yurttaşlara siyasi, sosyal ve ekonomik katılımı kazandırarak tam bağımsızlığı, milli egemenliği ve bütünlüğü korumakta, dinamik ideal yolunda ilerlemelerini sağlamaktadır.

Güç geliştirme basamağından sonra sıra stratejinin son aşaması olan güç kullanma basamağına gelmektedir.

²⁹ Medeni Bilgiler, a.g.e., s.20, 21.

6. GÜÇ KULLANMA

Milli stratejinin sanat yönünü oluşturan bir aşamasıdır. Ustalık ister. Öngörülülük gerektirir.

Atatürk güç hazırlamada olduğu gibi, kullanmada da büyük ustadır.

Hazırlanan gücü kullanırken, yapılacak işi, gerçekleştirilecek devrim hareketini, milli birliği bozmayacak şekilde yürütür. Kamuoyunun hazırlanmasına büyük önem verir. "Milleti hazırlamadan inkılap yapılamaz"³⁰ der. Milletın ruh ve vicdanındaki gerçek eğilime nüfuz etmesini bilir. Zamanlaması mükemmeldir. Zaman ve ortam oluşunca, gücü bir anda kullanır. İşin evrimleşmeyle gerçekleşmesini beklemes. Ancak yaparken de, hazmettirerek, yan etkiyi en aza indirecek şekilde yürütür.

³⁰ Afet İnan, *Kemal Atatürk'ü Anarken*, 1956, s.54'ten aktaran U. Kocatürk, *Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri*, s.95.

7. ATATÜRK'ÜN MİLLİ STRATEJİSİNDE ALTI İLKENİN YERİ

Atatürk'ün stratejisinde altı ilke, strateji sürecinin her aşamasında, menfaat belirlemesinden güç kullanımına kadar, uyulacak, dışına çıkılmayacak temel prensiplerdir.

Menfaat belirlerken, siyaset oluştururken, hedef seçerken, güç hazırlar ve kullanırken altı ilke hem yol göstericidir, hem de sürecin kontrolörü ve sınırlandırıcıdır. Altı ilke aynı zamanda birbirinin kontrolörü ve sınırlandırıcıdır.

Örneğin milli siyaset geliştirilirken; cumhuriyeti yıkıcı; milliyetçiliği söndürücü, etnik temele dayandırıcı, bağımsızlığı bitirici, teslimiyetçi; laiklik esasları yerine dini esaslara dayanan; halka değil holding patronlarına yarayan; devletin kendi varlığını korumasını ortadan kaldıran; ilerleme yerine gerilemeyi öngören bir siyaset geliştirilemez. Benzer şekilde altı ilkenin esaslarına uymayacak şekilde güç geliştirilemez, güç kullanamaz, ara hedefler seçilemez.

Altı ilke milli stratejinin faaliyet kulvarıdır. Tüm düşünce ve hareketler-uygulamalar bu kulvar içinde oluşturulur ve gerçekleştirilir.

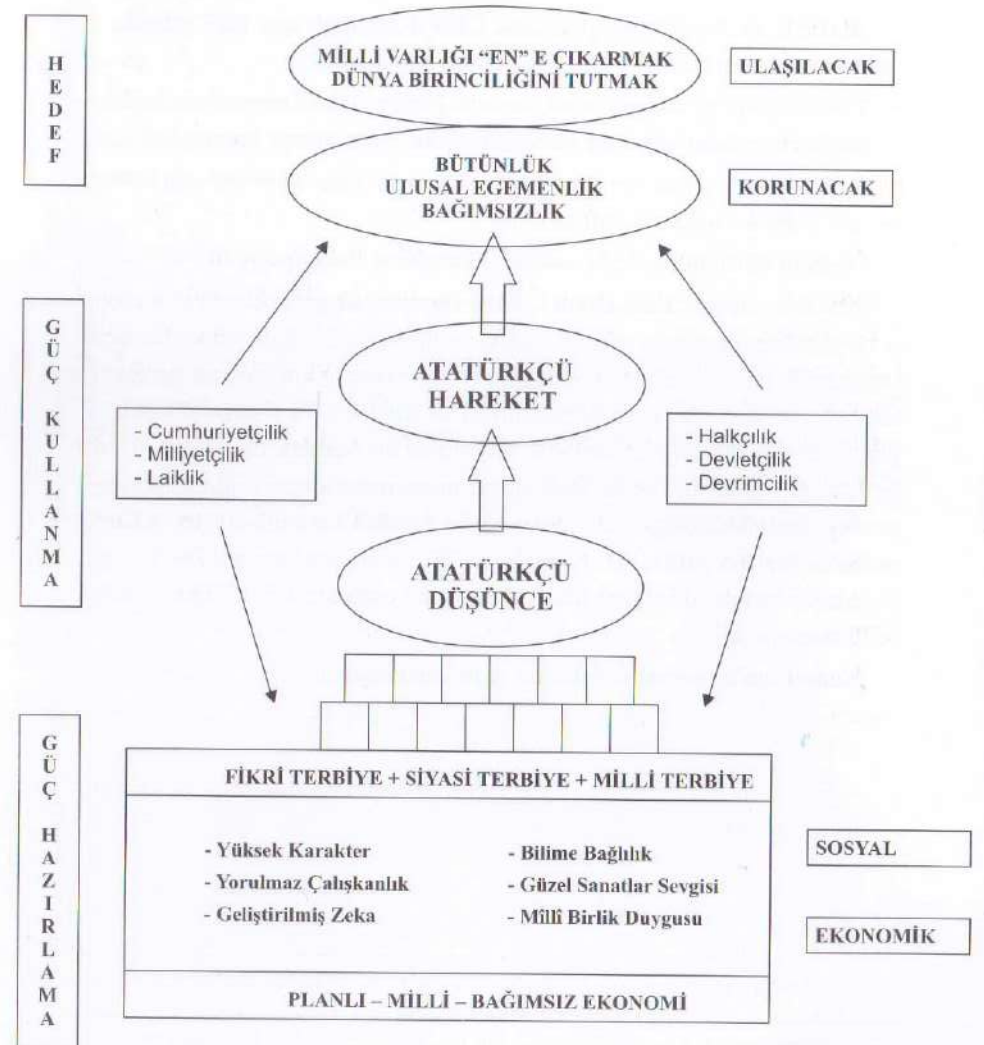
Açıklanan disiplin Atatürk döneminde benimsenmiş ve CHP'nin 1935'te kabul edilen programının önsözünde ifade edilmiştir:

"Yalnız birkaç sene için değil, geleceği de kapsayan tasavvurlarımızın ana hatları burada toplu bir halde yazılmıştır. Partiye esas olan bütün bu prensipler (altı ilke) Kemalizm yoludur."³¹

Atatürk'ün milli stratejisinin şematik anlatımı, altı ilkenin yerini de gösterecek şekilde ekte verilmiştir.

³¹ Tekin Alp, *Kemalizm*, Cumhuriyet Gazetesi Matbaası, İstanbul-1936, s.18'den aktaran Doğu Perinçek, *Kemalist Devrimin Milletlerarası Düşünce Kaynakları*, Teori dergisi, Haziran 2006, s.4.

ATATÜRK'ÜN MİLLİ STRATEJİSİ

8. ATATÜRK'ÜN MİLLİ STRATEJİSİNİN KEMALİZM/ATATÜRKÇÜLÜK İLE İLİŞKİSİ

Atatürk, 1939 yılında toplanacak CHP Kurultayı için 1937 yılında yaptığı program hazırlığı çalışmalarında şöyle diyor:

"CHP'nin programında temel olan ana fikirler, Türk Devrimi'nin başlangıcından bugüne kadar yapılmış olan işlerle yalın olarak ortaya konmuştur. (...)

Yalnız birkaç yıl için değil, geleceği de kapsayan tasarılarımızın ana hatları, burada, toplu bir halde yazılmıştır. (...)

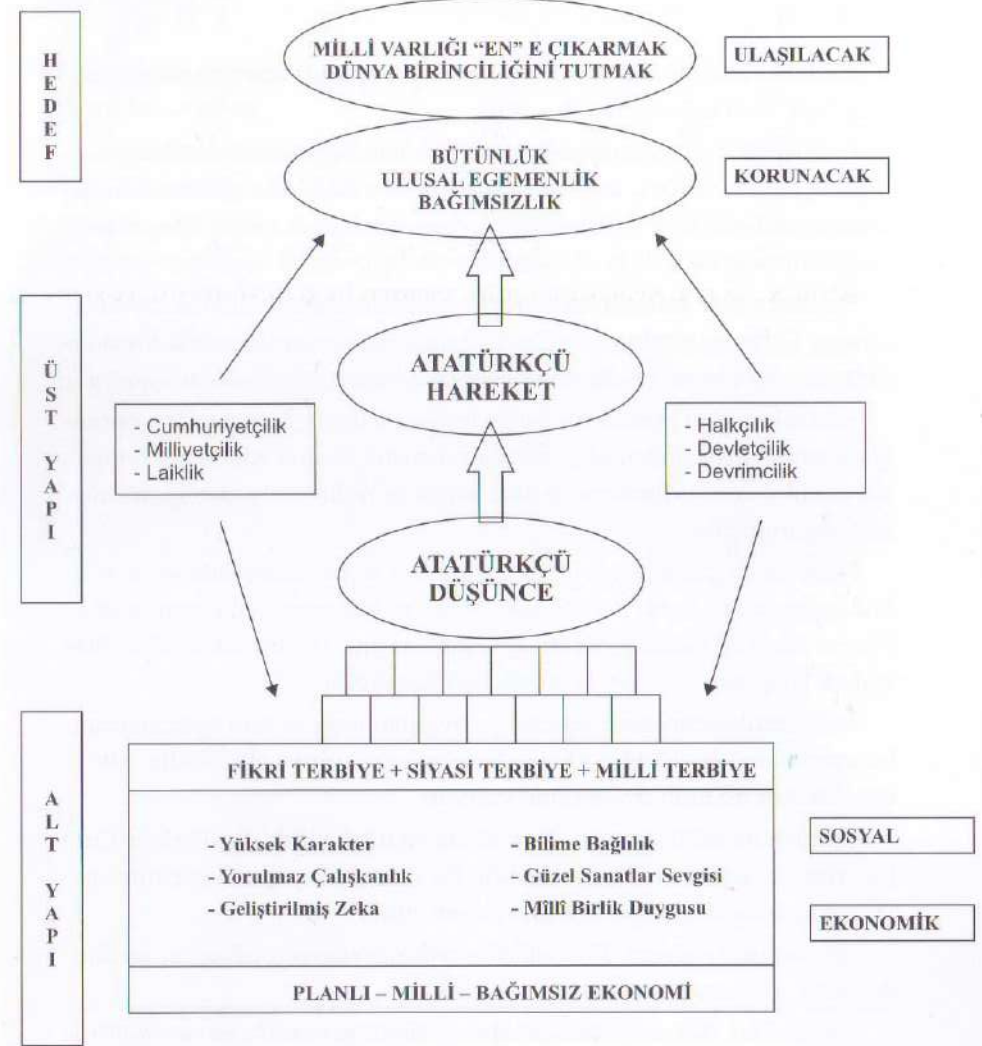
Partinin güttüğü bütün bu esaslar 'Kemalizm Prensipleri'dir.'³²

Atatürk burada, Kemalizm'i, Türk Devrimi ile gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi gereken işler olarak tanımlamaktadır. Buraya kadar açıklanan milli stratejisi de; gerçekleştirilen dolayısıyla korunması gereken işlerle yani hedeflerle, gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi gereken işler yani hedefler olarak görülmüştü. Ve bunlar da Atatürk'ün ortaya koyduğu hedefler-işler idi. Ve de Türk devriminin gerçekleştirdiği, gerçekleştirmeyi hedeflediği işler idi. Dolayısıyla Atatürk'ün milli stratejisi Kemalizm/Atatürkçülük'tür. Kemalizm, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş felsefesi olduğuna göre Atatürk'ün milli stratejisi, Türkiye'nin milli stratejisidir.

Kemalizm'in şematik anlatımı ekte verilmiştir.

³² Doğu Perinçek, *Kemalist Devrim-3 Altı Ok*, Kaynak Yayınları, İstanbul-1999, s.111.

ATATÜRKÇÜLÜK / KEMALİZM

SONUÇ

Atatürk'ün milli stratejisini anahatlarıyla açıklığa kavuşturmaya çalıştık ve bir yaklaşım ortaya koyduk.

Özetlersek, milli stratejisinin hedefleri; tam bağımsızlık, milli egemenlik, milli bütünlük, korunacak-geliştirilecek hedefler (2018 itibariyle sağlanacak hedefler); milli varlığı "en" seviyesine çıkarmak-dünya birinciliğini tutmak ise ulaşılabilecek hedeflerdir.

Bunlar bugün de milli varlığımızın teminatlarıdır. Varlığımızın devamı için, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin tarihinin kapanmaması için korunması-sağlanması ve ulaştırılması gereken hedeflerdir.

Atatürk, anılan hedeflerin gerçekleşmesi için güç hazırlamada önceliği milletin, yurttaşın hazırlanmasına vermiştir. Bunun içinde her bireye altı nitelik kazandırılmasını ve fikri, siyasi ve milli terbiyeden geçirilmesini öngörmüştür.

Hazırlanan gücün, hedeflerin korunması ve gerçekleştirilmesi için kullanılmasında, yani "5N1K"daki "nasıl"ın bulunup uygulanmasında fikir ve hareketi beraber yürütmeyi esas almıştır. İşte buradaki fikir, **Atatürkçü Düşünce**, hareket de **Atatürkçü Hareket**'tir.

Milli stratejisinin hazırlanması ve uygulanmasının tüm aşamalarının, bu aşamalara yönelik tüm fikir ve hareketlerin kulvarı altı ilkedir. Altı ilke **Atatürk**'ün milli stratejisinin yoludur.

Atatürk'ün milli stratejisi, **Kemalizm/Atatürkçülük**'tür. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin milli stratejisidir. Bu stratejinin yaşama geçirilmesi ve sürdürülmesi için **Atatürk**'ün vasiyeti şudur:

"Bu dünyadan göçecek Türk milletine veda edeceklerin çocuklarına, kendinden sonra yaşayacaklara, son sözü şu olmalıdır:

'Benim Türk milletine, Türk cemiyetine, Türklüğün istikbaline ait ödevlerim

bitmemiştir, siz onları tamamlayacaksınız. Siz de sizden sonrakilere benim sözümlü tekrar ediniz.'

Bu sözler bir ferdin değil, bir Türk milleti duygusunun ifadesidir. Bunu her Türk bir parola gibi kendinden sonrakilere mütemadiyen tekrar etmekle son nefesini verecektir. Her Türk ferdinin son nefesi, Türk milletinin nefesinin sönmeyeceğini, onun ebedi olduğunu göstermelidir.

Yüksel Türk! Senin için yüksekliğin hududu yoktur. İşte, parola budur!"³³

Atatürk'ün milli stratejisi, Türkiye'yi var edendir. Türkiye'nin yarınını görmek isteyenler, bu stratejiyi anlamalı ve tekrar hayata geçirmelidir.

³³ *Ulus* gazetesi, 12 Aralık 1935'ten aktaran U. Kocatürk, a.g.e., s.209.